

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 373/2024-31

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného URBAN & PARTNERS s.r.o., advokátska kancelária, Červeňova 15, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-11C/15/2018 po právoplatnosti nálezú Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 648/2022-65 z 15. júna 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 1. júla 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B1-11C/15/2018 po právoplatnosti nálezú ústavného súdu č. k. III. ÚS 648/2022-65 z 15. júna 2023. Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov. Zároveň žiada o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 7 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že žalobkyňa sa žalobou doručenou Okresnému súdu Bratislava I (v súčasnosti mestský súd) 8. mája 2018 domáha vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“) so sťažovateľom.

3. Ústavný súd nálezom č. k. III. ÚS 648/2022-65 z 15. júna 2023 vyslovil porušenie práv sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 listiny) a čl. 6 ods. 1 dohovoru a prikázal mestskému súdu konať bez zbytočných prietrahov. Zároveň priznal sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie vo výške 1 000 eur a náhradu trov konania. Nález ústavného súdu nadobudol právoplatnosť 26. júna 2023.

4. Žalobkyňa doručila 4. marca 2024 mestskému súdu návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým žiadala, aby mestský súd zakázal sťažovateľovi nakladať s obchodnými podielmi obchodných spoločností uvedených v návrhu do právoplatného a vykonateľného rozhodnutia súdu vo veci samej. Mestský súd uznesením č. k. B1-11C/15/2018-3392 z 25. marca 2024 nariadil neodkladné opatrenie. Sťažovateľ podal proti uzneseniu 16. apríla 2024 odvolanie, ktoré písomne doplnil podaniami 19. apríla 2024 a 26. apríla 2024. O odvolaní sťažovateľa ani o samotnej žalobe nebolo do dňa podania ústavnej sťažnosti právoplatne rozhodnuté.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažnostná argumentácia spočíva v tvrdenom porušení označených práv podľa ústavy, dohovoru a dodatkového protokolu zbytočnými prietrahmi mestského súdu v napadnutom konaní v období po právoplatnosti nálezú ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 648/2022, teda od 26. júna 2023. Celková dĺžka napadnutého konania predstavuje ku dňu podania ústavnej sťažnosti dobu 6 rokov a 1 mesiaca, pričom od nadobudnutia právoplatnosti predmetného nálezú ubehol 1 rok a 1 mesiac. Stav právnej neistoty sťažovateľa naďalej trvá a ani v najbližšej dobe nebude odstránený.

6. Napadnuté sporové konanie je nepochybne konaním, ktoré by malo byť vedené podstatne efektívnejšie a rýchlejšie, a to minimálne s ohľadom na celkový čas, ktorý ubehol od podania žaloby. Konania o vyporiadaní BSM predstavujú klasickú sporovú agendu všeobecných súdov. Sťažovateľ si je vedomý, že takéto spory sú častokrát skutkovo zložitejšie a svojou povahou náročnejšie na dokazovanie, avšak stabilizovaná judikatúra súdov obsahuje aj jednoznačnú metodiku postupu a prerokovania takýchto sporov. Žiadna skutková okolnosť nemôže ospravedlniť celkovú dĺžku namietaného konania.

7. Sťažovateľ je toho názoru, že pri posudzovaní jeho správania neexistujú žiadne okolnosti, ktoré by mali byť osobitne zohľadnené na jeho ťarchu, keďže sa vždy správal tak, aby potreba zavŕšenia obrany práv bola naplnená právoplatným rozsudkom v čo najkratšom čase. Spor má pre sťažovateľa značný význam ekonomický, ako aj satisfakčný.

8. Sťažovateľ je toho názoru, že zbytočné prietahy boli v napadnutom konaní spôsobené výlučne postupom mestského súdu, ktorý považuje za neefektívny. Sťažovateľ poukázal na právne závery ústavného súdu uvedené vo vydanom náleze a, nadväzujúc na to, uviedol, že ani po vydaní nálezú nedošlo zo strany mestského súdu k žiadnej náprave a krokom, ktoré by smerovali k skončeniu veci. Mestský súd sa opätovne zaoberal predovšetkým neodkladným opatrením žalobkyne, nie vecou samou. Uznesenie, ktorým mu bolo zakázané narábať s obchodnými podielmi spoločností, zasahuje do výkonu jeho podnikania a existuje vysoké riziko spôsobenia škody na majetku presahujúcom predmet vyporiadania BSM. Uvedený postup nemožno označiť inak ako neefektívne, nesústredené, nehospodárne a neúčelné správanie, ktoré zapríčinilo, že je sťažovateľovi dlhodobo odopieraný prístup k spravodlivosti.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov (čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny), práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote (čl. 6 ods. 1 dohovoru), práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru), ako aj základného práva vlastníť majetok (čl. 20 ods. 1 ústavy) v spojení s čl. 11 ods. 1 listiny a čl. 1 dodatkového protokolu zbytočnými prietahmi mestského súdu v období od právoplatnosti nález ústavného súdu č. k. III. ÚS 648/2022-65 z 15. júna 2023, teda od 26. júna 2023.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 listiny) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

10. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 listiny) osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie vecí v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 302/2020).

11. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitost' vecí, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu vecí) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02).

12. Z hľadiska právnej a faktickej zložitosti prípadu ústavný súd už v predchádzajúcom náleze konštatoval, že napadnuté konanie možno zaradiť medzi bežnú agendu v rámci rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Konanie však možno označiť za skutkovo zložitú vzhľadom na potrebu vykonania rozsiahleho dokazovania (pozri III. ÚS 648/2022).

13. Ústavný súd posúdil aj správanie sťažovateľa v rozhodnom období, teda od 28. júna 2023, keď nález ústavného súdu nadobudol právoplatnosť. Mestský súd v súčasnosti musí reagovať na procesnú situáciu súvisiacu s odvolaním sťažovateľa proti uzneseniu o nariadení neodkladného opatrenia, čo má nepochybne vplyv na dĺžku konania. Sťažovateľovi síce nemôže byť vyčítané uplatnenie procesných prostriedkov, ktoré mu na ochranu jeho práv poskytuje vnútroštátny právny poriadok, avšak na druhej strane podľa judikatúry ESLP nemožno pričítať štátu zodpovednosť za prietahy, ktoré v konaní vznikli v dôsledku nutnosti vysporiadať sa s takýmito návrhmi (k tomu pozri rozsudok ESLP č. 52859/99 z 25. 5. 2004 Dostál proti Českej republike, § 220).

14. Ústavný súd napokon preskúmal postup mestského súdu v rozhodnom období a konštatuje, že hoci konanie ešte nie je právoplatne skončené, neidentifikoval v ňom zbytočné prietahy, v dôsledku ktorých by bolo možné vysloviť porušenie označených práv sťažovateľa. Mestský súd za rozhodné obdobie uskutočnil 2 pojednávania, a to 19. októbra 2023 a 1. februára 2024. Následne musel procesne reagovať na návrh žalobkyne na nariadenie neodkladného opatrenia doručený mestskému súdu 4. marca 2024. Mestský súd vydal uznesenie o nariadení neodkladného opatrenia

25. marca 2024. Vzhľadom na podané odvolanie v súčasnosti prebiehajú nevyhnutné procesné úkony na predloženie spisu odvolaciemu súdu. Napriek námietkam sťažovateľa ústavnému súdu v tomto konaní (vzhľadom na viazanosť návrhom) neprislúcha posudzovanie vecného obsahu uznesenia o nariadení neodkladného opatrenia.

15. Ústavný súd v postupe mestského súdu v posudzovanom období nevidel objektívnu existenciu zbytočných prietáhov, na základe ktorých by bolo v súčasnosti možné vysloviť porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 listiny) a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ako zjavne neopodstatnenú.

III.2. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 listiny, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu:

16. Sťažovateľ porušenie svojich práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 listiny, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu odvíja od porušenia základných práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru výlučne v kontexte zbytočných prietáhov zo strany mestského súdu. Práve s ohľadom na argumentačné prepojenie oboch uvedených obsahových častí ústavnej sťažnosti nemohlo v dôsledku absencie porušenia základného práva zaručeného podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 listiny) a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru dôjsť ani k porušeniu sťažovateľom označených článkov ústavy, listiny, dohovoru a dodatkového protokolu, a preto aj v daných častiach bolo potrebné ústavnú sťažnosť odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

17. Napokon ústavný súd uzatvára, že ak by ďalší priebeh napadnutého konania, resp. odvolacieho konania signalizoval vznik prietáhov, toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej podľa § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni sťažovateľovi, aby po splnení všetkých zákonných podmienok predložil ústavnému súdu novú ústavnú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. augusta 2024

Libor Duľa
predseda senátu